

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието, младежта и науката

ЗАПОВЕД

№ РД *09-872/29.06* 2012 г.

На основание чл. 51, ал. 1, т. 10 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 40, т. 7 от Устройствения правилник на Министерството на образованието, младежта и науката, и т. 1 и т. 4 от Препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 година за създаване на Европейска референтна рамка за качество в професионалното образование и обучение

УТВЪРЖДАВАМ

I. Области, критерии и показатели за оценяване качеството на професионалното образование и обучение (ПОО), както следва:

ОБЛАСТ I: УЧИЛИЩЕН МЕНИДЖМЪНТ

Критерии:

1. Система за осигуряване качество на ПОО.

Показатели:

- 1.1. Разработена училищна програма за повишаване качеството на предлаганото ПОО;
- 1.2. Вътрешноучилищни критерии за установяване качеството на ПОО;
- 1.3. Създадена вътрешна система за осигуряване качеството на ПОО;
- 1.4. Създаден механизъм за мониторинг и контрол на ПОО;
- 1.5. Създаден механизъм за ранно предупреждение;
- 1.6. Изготвен доклад от проведена самооценка с изводи и мерки за осигуряване на по-високо качество на ПОО.

2. Инвестиции в ПОО.

Показатели:

- 2.1. Участие в национални, европейски и други международни програми и проекти.
Разработване на училищни проекти;
- 2.2. Законосъобразно, икономически целесъобразно и прозрачно управление на бюджета;
- 2.3. Наличие на собствени приходи на училището.

3. Квалификационна дейност.

Показатели:

- 3.1. Реализиране на квалификационната дейност за педагогическия персонал на вътрешноучилищно ниво;
- 3.2. Реализиране на квалификационна дейност за педагогическия персонал, проведена от други институции;
- 3.3. Споделяне на ефективни практики.

4. Нормативно осигуряване.

Показатели:

- 4.1. Осигурен достъп до законовата и подзаконовата нормативна уредба за осъществяване дейността на училището;
- 4.2. Осигурен достъп до учебната документация по изучаваните професии/специалности;
- 4.3. Състояние на училищната документация.

5. Училищен персонал.

Показатели:

- 5.1. Наличие на правила и/или процедури при назначаване и съкращаване на персонала;
- 5.2. Откритост и прозрачност при вземане на управленски решения;
- 5.3. Делегиране на права;
- 5.4. Критерии за оценка труда на учителите и служителите;
- 5.5. Наличие на капацитет за оценка на състоянието на качеството на предлаганото ПОО;

- 5.6. Наличие на политика за насърчаване и ресурсно подпомагане на извънкласни дейности;
- 5.7. Качество на административното обслужване.

ОБЛАСТ 2: УЧИЛИЩНА СРЕДА

Критерии:

1. Индивидуална среда на ученика.

Показатели:

- 1.1. Наличие на мерки за адаптиране на ученика към училищната среда;
- 1.2. Създадени възможности за включване на ученика в различни училищни общности в зависимост от неговите интереси и потребности;
- 1.3. Осигурени условия за интерактивно учене.

2. Училището като социално място.

Показатели:

- 2.1. Създадени условия за интегриране на ученици със СОП;
- 2.2. Създадени условия за интегриране на обучавани възрастни в неравностойно положение;
- 2.3. Предприети мерки за социализиране на ученици, за които българският език не е майчин;
- 2.4. Предприети мерки за социализиране на курсисти (обучавани възрастни), за които българският език не е майчин;
- 2.5. Наличие на правила за разрешаване на възникнали конфликти;
- 2.6. Дейности за превенция и разрешаване на конфликти;
- 2.7. Наличие на начини и средства за разпространяване на информация, свързана с дейността на училището;
- 2.8. Наличие на училищен сайт с актуална информация.

3. Материално-техническа база.

Показатели:

- 3.1. Осигурена достъпна архитектурна среда спрямо необходимите потребности;
- 3.2. Наличие на пропускателен режим, ориентири за ученици, родители и други външни лица;

- 3.3. Относителен брой (в %) на класните стаи, поддържани и оборудвани с необходимия инвентар спрямо общия брой на класните стаи;
- 3.4. Наличие на кабинети за професионално обучение;
- 3.5. Наличие на съвременно оборудвани учебни работилници/ лаборатории/УТФ и др.;
- 3.6. Осигуреност с материали и консумативи за общообразователната подготовка;
- 3.7. Осигуреност с материали и консумативи за професионалната подготовка;
- 3.8. Достъпни за всички ученици и по всяко време на учебния ден библиотека и интернет;
- 3.9. Функционално място на ученика в класната стая/кабинета/работилницата/ физкултурния салон - наличие на регламентирани отговорности за реда и чистотата на работното място и спазването им. Опазване на интериора и екстериора на училището;
- 3.10. Функционално място на учителя - осигурен постоянен достъп до интернет и до актуална научна и педагогическа литература.

ОБЛАСТ 3 - ОБУЧЕНИЕ И УЧЕНЕ

Критерии:

1. Учебна дейност.

Показатели:

- 1.1. Подготовка и планиране на уроците;
- 1.2. Структурата на урока е ясна за учениците и установена от проведен педагогически контрол;
- 1.3. Планиране и използване на ИКТ в урока.

2. Оценяване и самооценяване.

Показатели:

- 2.1. Използване на разнообразни форми за проверка и оценка на ученици и курсисти;
- 2.2. Критерии за оценяване – известни на учениците/курсистите;
- 2.3. Обсег на използването на ИКТ при оценяването по учебни предмети от професионална подготовка;
- 2.4. Ритмичност на оценяването;

2.5. Изградени умения у учениците/курсистите за самооценяване по практическо обучение;

2.6. Изградени умения у учителите за самооценяване.

3. Взаимоотношения ученик-учител; ученик-ученик.

Показатели:

3.1 Изградени взаимоотношения на партньорство между учителите и учениците;

3.2 Умения за работа в екип в паралелката;

3.3 Установена от учителя позитивна атмосфера в паралелките.

4. Резултати от обучението.

Показатели:

4.1. Относителен дял (в %) на отпадналите от обучение по програми за ПОО към броя на постъпилите в началото на обучението;

4.2. Относителен дял (в %) на успешно завършилите (и получили документ) ученици със СОП към започналите обучение по програми за ПОО;

4.3. Процент на успешно завършилите обучаеми възрастни лица в неравностойно положение, спрямо тези започнали обучение по програми за ПОО;

4.4. Относителен дял (в %) на учениците, успешно положили двата държавни зрелостни изпити към допуснатите до зрелостни изпити;

4.5. Относителен дял (в %) на учениците, успешно положили двата държавни квалификационни изпити към допуснатите;

4.6. Относителен дял (в %) на курсистите (обучаваните възрастни) успешно положили двата държавни квалификационни изпити към допуснатите;

4.7. Относителен дял (в %) на учениците на поправителен изпит към общия брой ученици;

4.8. Относителен дял (в %) на повтарящите учениците към общия брой ученици;

4.9. Относителен дял (в %) на отпадналите по различни причини от обучение по програми за ПОО ученици към броя на учениците за учебната година;

4.10. Относителен дял (в %) на отпадналите от обучение по програми за ПОО курсисти (обучавани възрастни) към общия им брой в училището.

5. Надграждане на знания и умения.

Показатели:

5.1. Резултати от участието на ученици в състезания, олимпиади, конкурси и др.;

5.2. Изградени екипи за работа по проекти.

6. Педагогически постижения.

Показатели:

- 6.1. Относителен дял на учителите с придобита следдипломна квалификация спрямо броя на заявителите такава;
- 6.2. Брой учители, подготвили ученици - призъори на състезания, олимпиади и др.

ОБЛАСТ 4: УЧИЛИЩНО ПАРТНЬОРСТВО

Критерии:

1. Партньорство между преките участници в училищното образование.

Показатели:

- 1.1. Създадени методически обединения;
- 1.2. Създадени условия за подкрепа на млади учители (ако има такива);
- 1.3. Включване на учителите в управлението на промените в училището;
- 1.4. Партньорство на училищното ръководство с методическите обединения, училищното настоятелство и екипа на ученическото самоуправление. Партньорство между отделните структури;
- 1.5. Средна посещаемост на родители на родителска среща – годишно;
- 1.6. Удовлетвореност на родителите по конкретни въпроси – проучвания чрез анкети, интервюта и др.;
- 1.7. Участие на родителите в организирани от училището извънкласни дейности;
- 1.8. Осигурен достъп на родителите до учебната документация по изучаваните професии/специалности;
- 1.9. Дейност на училищното настоятелство.

2. Външно партньорство.

Показатели:

- 2.1. Взаимодействие с институциите в системата на народната просвета, териториалните органи на изпълнителната власт, органите за местното управление;
- 2.2. Взаимодействие с Агенцията за закрила на детето и структурите на ЗД "Полиция";
- 2.3. Взаимодействие с местната общественост;

- 2.4. Относителен дял в % на учениците, провели практическото си обучение на реални работни места при работодател;
- 2.5. Относителен дял в % на курсистите (обучаваните възрастни), провели практическото си обучение на реални работни места при работодател;
- 2.6. Степен на съответствие между професионално-квалификационната структура на завършващите ПОО и потребностите от работна сила по професии и специалности на регионално равнище;
- 2.7. Сътрудничество със социални партньори при разработване на концепции, вътрешно-нормативни документи, предложения, мнения, становища за и по политически проекти, съвместни проекти, модернизиране на материалната база на гимназията;
- 2.8. Участие на работодатели при определянето на план-приема в гимназията;
- 2.9. Относителен дял (в процент) на проведените държавни изпити за придобиване на професионална квалификация с участието на социалните партньори спрямо общия брой проведени държавни изпити за придобиване на професионална квалификация за учебната година;
- 2.10. Удовлетвореност на училищните партньори (спонсори, работодатели, браншови организации и др.) по конкретни въпроси - проучвания чрез анкети, интервюта и др.

II. Директорите на училищата, провеждащи професионално образование и/или обучение, предприемат комплекс от действия в изпълнение на заповедта като:

1. Определят помощник-директор, отговарящ за осигуряването на качество на професионалното образование и/или обучение в училището, вкл. и за прилагането на настоящата заповед;
2. Запознават състава на Педагогическия съвет с настоящата заповед;
3. Определят комисия (група) по самооценяване на провежданото в училището професионално образование и/или обучение, председателствана от длъжностното лице по т. 1. или друг член на колектива;

3.1. Комисията (групата) по самооценяване по т. 3:

- 3.1.1. Може да определя и допълнителни критерии и показатели съобразно спецификата на професионалното образование и обучение в конкретното училище;
- 3.1.2. Извършва годишна самооценка на ПОО (след края на втория учебен срок) по критериите и показателите от настоящата заповед;
- 3.1.3. Осигурява обществен достъп до информация и прозрачност на резултатите от дейността по т. 3.1.2.;
- 3.1.4. Подпомага своите действия чрез ползването на „Наръчник за самооценяване на професионална гимназия” (публикуван на електронната страница на МОМН, „Програми и проекти”, рубрика „Съвместни проекти”) и он-лайн карта за самооценяване (достъпна на електронната страница на Националния институт за обучение и квалификация в системата на образованието - НИОКСО);

III. Критериите и показателите към съответните области, посочени в настоящата заповед, се прилагат от учебната 2012/2013 г.

IV. Настоящата заповед да се изпрати за сведение и изпълнение на началниците на РИО на МОМН и на директорите на училища, осъществяващи професионално образование и/или обучение;

V. Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Милена Дамянова – заместник-министър на образованието, младежта и науката.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО,
МЛАДЕЖТА И НАУКАТА :

/п/ Сергей Игнатов

Вярно,

ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„КАНЦЕЛАРИЯ И
АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ” :
/ Красимира Коева /

/n/

/n/